

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Umhverfisráðuneytið
Skuggasundi 1
150 Reykjavík

Reykjavík 24. apríl 2018

1611011SA GB
Málalýkill: 08.31

Efni: Umsögn um endurskoðuð drög að reglugerð um fráveitur og skólp

Vísað er til fréttar á samráðsgátt Stjórnarráðsins frá 4. apríl sl., þar sem kallað er eftir umsögnum um endurskoðuð drög að reglugerð um fráveitur og skólp. Jafnframt er vísað til umsagnar dags. 1. september 2017 sem sambandið veitti um fyrri drög að reglugerðinni og sjónarmiða sem fram hafa komið á vinnufundum um reglugerðina.

Áherslur sambandsins gagnvart fyrirbyggjandi drögum

Sambandið leggur áherslu á að endurskoðun reglugerðarinnar verði lokið sem fyrst. Við endanlegan frágang reglugerðarinnar þarf þó að tryggja að sem best sátt geti orðið um efni hennar. Þar leggur sambandið þyngsta áherslu á að í drögnum er ekki að finna útfærslu á tillögu sem fram kemur í greinargerð nefndarinnar til ráðherra um þéttbýli við vatnsmiklar jökulár. Nefndin beindi því sérstaklega til ráðuneytisins að skoða möguleika á að í undantekningartilvikum verði unnt að samþykkja að straumharðar og vatnsmiklar jökulár geti flokkast sem síður viðkvæmir viðtakar. Þessi tillaga skiptir verulegu máli fyrir sveitarfélög sem standa við vatnsmiklar jökulár og ítrekar sambandið mikilvægi þess að fundin verði ásættanleg lausn á þessu álitaefni.

Í tillögum Sambands íslenskra sveitarfélaga, Samorku og fleiri umsagnaraðila sem kallað hafa eftir þessari breytingu á reglugerðinni er fyrst og fremst horft til þess að ekki sé tilefni til þess að gera strangar kröfur til losunar frárennslis frá þéttbýlisstöðum við vatnsmiklar jökulár. Að baki þessum tillögum liggja málefnaleg sjónarmið sem eru einkum þau að ekki er hætt á ofauðgun næringarefna í vatnsmiklum jökulám og að jafna megi slíkum viðtökum við aðstæður þéttbýlisstaða sem liggja að hafi. Fyrsta stigs hreinsun sé því nægjanleg í þessum tilvikum og væri það afar íþyngjandi fyrir þau sveitarfélög sem málið varðar ef ekki er orðið við þessum óskum. Sambandið leggur því áherslu á að gerð verði breyting á töflu 1 í viðauka VI til að mæta þessum óskum.

Einnig telur sambandið skorta á að í reglugerðinni komi fram tímamörk um hvenær innleiðingu reglugerðarinnar skuli lokið. Sérstaklega vísar sambandið til 13. gr. um flokkun svæða í viðkvæm og síður viðkvæm svæði. Einnig þarf að liggja fyrir hvenær miðlæg gátt skv. 18. gr. á að vera orðin til staðar. Bæði þessi atriði skipta verulegu máli varðandi framkvæmd reglugerðarinnar.

Loks telur sambandið mikilvægt að hlutverk heilbrigðisnefnda sé eins skýrt skilgreint í reglugerð og kostur er en í umsögnum frá heilbrigðiseftirlitssvæðum hefur verið bent á að gildandi reglugerð sé á margan hátt skýrari um hlutverk þeirra og valdheimildir. Að einhverju leyti virðist ráðuneytið hafa brugðist við þeim ábendingum. Eftir stendur þó að ákvæði um eftirlit heilbrigðisnefnda er bara almennt orðað með einni setningu í 4. gr.

reglugerðardraga, „Heilbrigðisnefndir skulu hafa eftirlit með framkvæmd reglugerð þessarar“.

Mat á kostnaðaráhrifum

Mikilvægt er að ráðuneytið leggi fram ítarlegt og vandað mat á fjárhagslegum áhrifum reglugerðarinnar fyrir sveitarfélög, sbr. 129. gr. sveitarstjórnarlaga. Um er að ræða töluvert miklar breytingar frá gildandi reglugerð en margar þeirra miða þó fremur að því að einfalda lagaumhverfið, m.a. með hliðsjón af því að sett hafa verið sérstök lög og reglugerð um uppbyggingu og rekstur fráveitna. Almennt hafa þær breytingar því ekki kostnaðaráhrif í för með sér fyrir sveitarfélög. Tilefni er hins vegar til þess að áréttta eftirfarandi afstöðu sem fram kom í fyrri afstöðu sambandsins:

Af hálfu sambandsins er tekið undir margar þeirra ábendinga sem fram koma í umsögnum heilbrigðisnefnda sveitarfélaga og Samorku. Þannig telur sambandið að í ákveðnum atriðum hafi verið gengið of langt í átt til einföldunar við gerð reglugerðarinnar og að tilefni sé til að kveða skýrar á um ýmsa þætti sem lúta að fyrirkomulagi eftirlits og valdheimildum eftirlitsaðila þegar knýja þarf á um úrbætur, svo sem vegna rangra tenginga við fráveitukerfi eða þegar þörf er á að bæta mengunarvarnir frá atvinnurekstri.

Jafnframt er tilefni til þess að bera saman ákvæði gildandi reglugerðar og fyrirliggjandi draga um takmarkanir á því hvað má setja í fráveitur. Þannig verði lögð áhersla á skýrt bann við því að setja í fráveitukerfi efni sem geta skemmt fráveitur eða torvelað virkni þeirra. Þetta á m.a. við um feiti, olíu, blautklúta, matarúrgang og úrgang frá heilbrigðisstofnunum.

Hvað varðar einstök, íþyngjandi ákvæði fyrir sveitarfélög telur sambandið einkum mikilvægt að horfa til eftirfarandi atriða:

Flokkun viðkvæmra og síður viðkvæmra svæða – 13. gr.

Mikilvægt er að í mati á kostnaðaráhrifum komi fram sýn ráðuneytisins á það hvaða kröfur þessi grein reglugerðarinnar setur á sveitarstjórnir og heilbrigðiseftirlit, en ljóst er að meginábyrgð á flokkun svæða hvílir á Umhverfisstofnun. Hlýtur jafnframt að þurfa að kostnaðarmeta verkefnið gagnvart þeirri stofnun og tryggja henni fjármagn til þess að unnt verði að ljúka flokkun svæða innan eðlilegs tíma. Ella er hætta á því að skortur á flokkun svæða geti leitt til óvissu og mögulegra tafa á fráveituframkvæmdum og annarri uppbyggingu. Mikilvægt er því að fyrir liggi mat á umfangi þessa verkefnis.

Sýnataka og mælingar – 17. gr. og Viðauki IV

Gerð er sú krafa að rekstraraðili fráveitu mæli eða láta mæla mengunarþætti í skólpi í samræmi við viðauka I, II og IV. Í gildandi reglugerð eru ekki gerðar kröfur um sólarhringssýni fyrir hreinsivirki undir 2.000 pe. Ekki er heldur að finna slíkar kröfur í fráveitutilskipun ESB. Sambandið telur ekki rétt að gera slíkar íþyngjandi kröfur til lítilla fráveitna og telur jafnframt að kostnaðarmeta þurfi þessa skyldu í viðauka IV.

Skráning og skýrslugjöf – 18. gr.

Í 18. gr. kemur fram að rekstraraðilum fráveitna, sem eru starfsleyfsskyldar skv. lögum um hollustuhætti og mengunarvarnir, er skylt að skila upplýsingum um búnað og rekstur fráveitnanna og förgun úrgangs og seyrur til Umhverfisstofnunar. Uppfæra skal

upplýsingarnar fyrir 15. mars ár hvert, fyrir undangengið ár. Heilbrigðisnefndum er einnig skylt að skila upplýsingum um niðurstöður eftirlits með búnaði og starfsemi fráveitna til Umhverfisstofnunar. Uppfæra skal upplýsingarnar fyrir 15. mars ár hvert, fyrir undangengið ár. Sveitarstjórnir skulu senda Umhverfisstofnun upplýsingar um rotþrær og seyru.

Sambandið leggur áherslu á að samráð verði haft við ofangreinda aðila um nánari útfærslu skýrslugjafar enda er ljóst að þessi verkefni geta orðið íþyngjandi. Einnig þarf fyrirkomulag gagnaskilanna að vera á hentugu rafrænu formi, sem nægilegt væri að uppfæra m.t.t. breytinga annaðhvort jafnóðum eða árlega.

Virðingarfyllst

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Guðjón Bragason
sviðsstjóri lögfræði- og velferðarsviðs